

مقدمه تعالی و بالندگی جامعه

۲۷ آذرماه سالروز شهادت دانشمندی است که به پاس فعالیت‌های مجاهدانه وی در راه تحقق وحدت حوزه و دانشگاه، 27 آذر به عنوان روز "وحدت حوزه و دانشگاه" نام گذاری شده است.

ایسنا/آذربایجان شرقی: ۲۷ آذرماه سالروز شهادت دانشمندی است که به پاس فعالیت‌های مجاهدانه وی در راه تحقق وحدت حوزه و دانشگاه، 27 آذر به عنوان روز "وحدت حوزه و دانشگاه" نام گذاری شده است.

آیت الله دکتر محمد مفتاح عالم برجسته ای بود که در راه تحقق "وحدت بین حوزه و دانشگاه" که سرچشمه بالندگی دو نهاد حوزه و دانشگاه در خدمت به علم و دین است، مجدان و مجاهدانه تلاش کرد تا این هدف والا و ارزشمند در اذهان نخبگان جامعه باقی بماند.

بر اساس فعالیت‌های این عالم و دانشمند وارسته بود که در تقویم ایران اسلامی روزی هم برای وحدت حوزه و دانشگاه در نظر گرفته شده تا یادآوری اهمیت این وحدت و همچنین فعالیت‌های جهادگرانه شهید مفتاح باشد.

شهید مفتاح، کارهای علمی بسیاری را در حوزه و دانشگاه به ثمر رساند و به دلیل همین اثرگذاری، دشمن فعالیت‌های وی را برنتابید و در نهایت در ۲۷ آذر سال ۱۳۵۸ هنگام ورود به دانشگاه تهران توسط گروه فرقان هدف گلوله قرار گرفت و به همراه دو محافظش در مقابل دانشکده الهیات دانشگاه تهران به شهادت رسید.

توجه به وحدت حوزه و دانشگاه با محوریت تشکیل تمدن نوین اسلامی

مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های آذربایجان شرقی در گفت و گو با ایسنا، با بیان این که وحدت حوزه و دانشگاه یکی از شعارهای اصلی انقلاب اسلامی و نهضت امام خمینی(ره) است، اظهار کرد: با شروع نهضت امام در سال ۱۳۴۲، حوزه و دانشگاه نیز به عنوان دو بال بسیار مهم رهبری جامعه و روشنگران اصلی اندیشه و فکر مردم در کنار هم قرار گرفتند تا بتوانند ایده و بنیان اصلی نظام جمهوری اسلامی را ابتدا در افکار عمومی و سپس در جامعه پیاده کنند.

حجت الاسلام علی خدیوی ادامه داد: این اتفاق به خوبی از سال ۴۲ شکل گرفت و بعدها نیز به ثمر نشست، به طوری که در انقلاب ۵۷ و بعد از آن در هشت سال دفاع مقدس و سپس در تثبیت نظام جمهوری اسلامی ایران، هم حوزه و هم دانشگاه نقش‌های بسیاری خوبی را ایفا کردند.

وی با تأکید بر این که باید به معنای وحدت حوزه و دانشگاه توجه کرد، افزود: برخی‌ها معتقد بودند که وحدت حوزه و دانشگاه یعنی اینکه هر دو قشر همدیگر را بپذیرند و دانشگاهیان، حوزویان را به تجر و حوزویان، دانشگاهیان را به بی دینی متهم نکنند، این موارد مربوط به زمانی بود که با تاسیس دانشگاه غربی در ایران، هجده هابی علیه حوزه شکل گرفت.

خدیوی ادامه داد: این مسئله که دو نهاد همدیگر را بپذیرند و قبول بکنند چیزی بود که قبل از پیروزی انقلاب اتفاق افتاد و حوزه و دانشگاه در کنار هم به نوعی نگاه مثبتی به هم داشته و در کنار هم برای آرمان‌ها جنگیدند.

وی افزود: همچنین، اگر وحدت حوزه و دانشگاه را به این معنا هم در نظر بگیریم که وحدت یعنی حوزویان و دانشگاهیان کارهای مشترکی انجام داده و اهداف مشترکی داشته باشند، درواقع بخش زیادی از این امر نیز امروزه تحقق پیدا کرده و حوزویان و دانشگاهیان امروز کارهای بسیاری را در کنار هم انجام می‌دهند.

مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های استان ادامه داد: این اتفاق در مباحث علمی، آموزشی، پژوهشی و مسایل اجتماعی می‌افتد و می‌بینیم که این دو نهاد در بخش‌های مختلف، کارهای مشترکی انجام می‌دهند و اتفاقات خوبی در کشور انجام می‌شود و به نوعی می‌توان گفت این نکته نیز تا حدودی تحقق پیدا کرده است.

وی با بیان این که باید بدانیم که در شرایط فعلی شعار وحدت حوزه و دانشگاه به چه معنا است، اضافه کرد: بعضی

شعارها پرمایه و جان دار هستند، بنابراین در طول زمان می توان این شعارها را بازاندیشی کرد؛ یعنی خود همین شعارها می توانند هدف های جدیدتر و متعالی تری را خلق کند.

وی با بیان اینکه امروز تا حدودی نگاه مثبت به کار مشترک بین حوزه و دانشگاه مثل ایجاد پژوهشگاه های حوزه و دانشگاه، دانشگاه های حوزه و حوزه های دانشگاهی و... اتفاق افتاده، فلذا چیزی که امروز وحدت حوزه و دانشگاه را می طلبد و باید در قبال آن همت کنیم، ساختن یک تمدن نوین اسلامی است، گفت: طراحی و مهندسی یک تمدن جدید در مقابل تمدن های مادی، ضدمعنوی و ضدتوحیدی باید از جمله محورهای وحدت حوزه و دانشگاه در زمان فعلی باشد.

خدیوی با تاکید بر اینکه باید در این رابطه آستین ها را بالا زد و کارهای بزرگی را انجام داد، افزود: برای تمدن سازی، وحدت حوزه و دانشگاه را لازم داریم، همچنان که وحدت بین شیعه و سنی، وحدت بین جامعه و انسجام اجتماعی و همچنین وحدت گروه های مبارز و جبهه مقاومت لازم است.

وی گفت: تمامی این وحدت ها و تلاش ها لازم است تا یک تمدن بزرگ و سرآمد خلق شده و بشریت تا قرن ها بتوانند در دامن آن تمدن زندگی کرده به آرامش و آسایش معنوی برسند؛ جامعه نیز به سمت ظهور منجی عالم بشریت حرکت کند.

علم نافع از نتایج وحدت بین حوزه و دانشگاه است

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه آذربایجان شرقی نیز در گفت و گو با ایسنا، با بیان این که حوزه و دانشگاه، دو نهاد تولید علم در جامعه بوده و شبیه بال های پرنده هستند که باید پا به پای هم و در کنار هم به صورت متوازن حرکت کنند، اظهار کرد: اگر این دو نهاد به عنوان نهادهایی که نخبان جامعه را تربیت می کنند، با یکدیگر هماهنگ بوده و پا به پای هم حرکت کنند، در این صورت شاهد رشد و اعتلای این دو نهاد علمی و جامعه خواهیم بود.

حسین احمدی سفیدان با بیان این که هر قدر که حوزه و دانشگاه به عنوان مراکز علمی و نخبگانی بتوانند به هم نزدیک شده و هم افزایی، هم اندیشی و همفکری داشته باشند، همانقدر می توانند افق دیدشان را به همدیگر نزدیکتر کنند، افزود: وحدت حوزه و دانشگاه به این معنا نیست که تخصص های حوزوی را در دانشگاه و تخصص های دانشگاه را به حوزه ببریم، بلکه طبق تعبیر رهبر معظم انقلاب، این دو نهاد و این دو مرکز علمی باید در راستای رشد و اعتلای علمی و جامعه حرکت کنند.

وی ادامه داد: به دنبال آن هستیم که علوم تولید شده در این نهادها، علوم نافع باشد، چرا که در تقسیم بندی علوم، "علوم نافع و غیر نافع" داریم و آن چیزی که رشد، بالندگی و تعالی جامعه و انسان ها را به دنبال دارد، علم نافع است.

وی افزود: ملاک و شاخص ما برای تشخیص علم نافع این است که چنین علمی، انسان را به سمت سعادت و کمال هدایت کرده و در این مسیر به وی کمک کند، اگر این امر اتفاق افتاد، علم تولید شده نیز علم نافع است، ولی اگر علم تولید شده باعث انحراف فرد، جامعه و باعث آسیب زدن به هموعان شود، چنین علمی غیرنافع و مضر است.

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه استان ادامه داد: به همین دلیل در روایات در مورد علم و همچنین حجاب اکبر هشدار داده شده تا افرادی که علم را فرامی گیرند، باید حواسشان باشد که دچار غرور و خودبرتربینی نشوند، چراکه این ویژگی ها باعث انحراف انسان می شود.

وی با بیان این که ما مسلمانان به همین دلیل است که در دعاهای خود، می گوئیم خداوندا، از علمی که نفعی برایمان ندارند، به تو پناه می بریم، افزود: علم اگر غیرنافع باشد، ضرر رسان است و فرقی نمی کند که این علم در نهاد دانشگاه تولید شده باشد یا حوزه.

وی افزود: اگر حوزه و دانشگاه را به همدیگر نزدیک کنیم با این معنا که حوزه و دانشگاه هم افزایی کرده، پروژه های مشترکی داشته و از دانش ها و علوم همدیگر در راستای ارتقای سطح دانش و علمی جامعه استفاده کنند، آن وقت خروجی فعالیت آنان نیز علم نافع خواهد بود.

احمدی سفیدان افزود: امروز، می توانیم با توجه به تخصص ها و گرایش های مختلفی که در جامعه وجود دارد، از علوم

مختلف به صورت بین رشته ای و میان رشته ای استفاده کنیم و با حضور پژوهشگران، اندیشمندان و متفکران دو نهاد "حوزه و دانشگاه" پروژه های مشترکی را تدوین کرده و هر کدام در راستای تخصص های خود این پروژه ها را به سرانجام برسانند.

وی در ادامه با اشاره به منویات مقام معظم رهبری در مورد وحدت و حوزه و دانشگاه، گفت: به تعبیر والای ایشان، وحدت حوزه و دانشگاه این نیست که تخصص های حوزه را به دانشگاه برده و تخصص های دانشگاه را به حوزه ببریم، بلکه این دو نهاد باید پا به پای هم و در راستای تخصص های خود حرکت کرده و به همدیگر کمک کنند.

وی با بیان این که جامعه متشکل از انسان هایی است که دارای دو بعد مادی و معنوی هستند، گفت: یعنی انسان ها دارای نیازهای مادی و معنوی بوده و معمولاً جوامع علمی نیز به دنبال تامین نیازهای مادی حرکت می کنند و علومی که در حال حاضر در مجامع علمی داریم، علوم اکتسابی بوده و در راستای رفاه، آسایش، حل معضلات و مشکلات جامعه و انسان امروزی هستند که به نیازهای مادی انسان پاسخ می دهند.

توجه توامان به نیازهای مادی و معنوی از نتایج وحدت حوزه و دانشگاه

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه استان گفت: اما در این میان تکلیف نیازهای معنوی چه می شود؟ در این رابطه نیز علوم دینی و حوزوی به نیازهای معنوی انسان پاسخ داده و بعد معنوی انسان را پوشش می دهد؛ بر این اساس هر دو نهاد دانشگاه و حوزه باید در راستای تامین نیازهای انسان، رشد، اعتلای نیازهای مادی و معنوی تلاش کرده و تولید علم کنند و این امر محقق نمی شود مگر در سایه قرابت و وحدت بین حوزه و دانشگاه.

وی با تاکید بر این که به منظور ایجاد وحدت بین حوزه و دانشگاه، باید این دو نهاد یک هدف مشترک داشته باشند و هدف مشترک این باشد که به عنوان نخبگان و جامعه، علومی که تولید می کنند در راستای سعادت، کمال و هدایت انسان در مسیر صراط مستقیم باشد، افزود: اگر چنین علمی تولید شود، علم نافع خواهد بود و در غیر این صورت، علم نافع نخواهد بود.

وی با بیان این که در جامعه امروز به شدت به علوم نافع نیاز داریم، گفت: چرا امروز دشمنان ما، دانشمندان، اندیشمندان و نخبگان ما را هدف قرار داده و ترور می کنند؟ در حالی که در اوایل انقلاب، مسئولان و کارگزاران انقلاب و نظام را مورد هدف و ترور قرار می دادند، چرا امروز به سمت ترور نخبگان ما آمدند و پیشرفت علمی و فناوری ما را هدف قرار دادند؟ به خاطر اینکه دانشمندان ما انقلابی، متعهد و متدین شده اند.

احمدی سفیدان با بیان این که دانشمندان و نخبگان ما علم را همراه با معنویت فرا گرفته اند و و تخصص شان همراه تعهد است، افزود: به همین علت است که دشمنان ما این حوزه را هدف قرار داده و درحقیقت از این علم دینی یا به عبارتی دیگر از این دانشمند انقلابی و دینی هراس دارند، چراکه علمی که این نخبگان تولید می کنند در راستای خدمت و اعتلای ایران اسلامی است.

وی با تاکید بر این که اگر مردم، دانشمندان و دو نهاد حوزه و دانشگاه در کنار هم قرار بگیرند و پا به پای هم حرکت کنند، شاهد چنین تولیداتی در حوزه نیروی انسانی خواهیم بود که باعث ارتقای سرمایه اجتماعی جامعه می شود، گفت: یعنی خروجی وحدت حوزه و دانشگاه، ارتقای سرمایه اجتماعی در جامعه ایرانی خواهد بود.

هراس دشمن از علم نافع فخری زاده ها و شهرداری ها

وی با اشاره به این که دشمن چرا افرادی مثل شهرداری، فخری زاده، رضایی نژاد، احمدی روشن و... را ترور می کند؟ توضیح داد: دشمن، می بیند که این افراد بدون هیچ چشم داشتی، علم خود را صرف اعتلای جامعه و خدمت به ایران کرده اند و علم نافع نیز یعنی همین؛ یعنی علم فرد در خدمت مردم و جامعه باشد.

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه استان با اشاره به این که دشمن چرا باید شهید فخری زاده را ترور کند؟ گفت: چراکه شهید فخری زاده پروژه هایی را مدیریت می کرد که به دنبال نفع رساندن به مردم ایران و مردم مستضعف منطقه بود؛ پس آن ها از علما و دانشمندان ما می ترسند، منتهی آن دانشمندی که انقلابی، ارزشی، متعهد و دینی است.

وی با بیان این که از جمله ضرورت های جامعه امروزی، داشتن دانشمندان متعهد، ارزشی و انقلابی است، گفت: برآیند وحدت بین حوزه و دانشگاه می تواند در تربیت دانشمندان متخصص، متعهد و انقلابی باشد، از این رو ضرورت دارد که ما به مقوله وحدت حوزه و دانشگاه بپردازیم و این دو نهاد را در کنار هم قرار دهیم.

وی افزود: دشمن هم پی برده است که با نزدیک شدن دو نهاد "حوزه و دانشگاه" به همدیگر، چنین نیروهای ارزشی تربیت خواهند شد، در نتیجه بین این دو نهاد اختلاف انگیزی کرده و فاصله می اندازند.

احمدی سفیدان با بیان این که استاد متعهد و انقلابی، وقتی که وارد کلاس درس می شود، مباحث تخصصی رشته و گرایش خود را در راستای معارف دینی و در راستای خدشناسی قرار می دهد و این ها را به هم ربط می دهد، گفت: اگر حوزه و دانشگاه را به هم نزدیک کنیم و از تخصص های مختلف در راستای اعتلای جامعه و انسان بهره گرفته و به تربیت درست انسان کمک شود، به نیازهای مادی و معنوی توامان توجه خواهد شد.

وی با بیان این که علومی که در نهاد دانشگاه تولید می شود، برای رفع نیازهای مادی ما کمک می کند و علومی که در حوزه تولید می شود، برای رفع نیازهای معنوی ماست، افزود: در هر دو نهاد باید تولیدات علمی داشته باشیم تا هم به نیازهای مادی و همچنین نیازهای معنوی خود پاسخ دهیم. اگر به هر دو نیاز انسان پاسخ داده شود آن موقع انسان به سمت تعالی حرکت خواهد کرد.

وی با اشاره به وضعیت فعلی وحدت حوزه و دانشگاه نیز گفت: عل رغم تلاش هایی که در جمهوری اسلامی ایران برای نزدیک کردن این دو نهاد انجام شده است، ولی متأسفانه آنگونه که باید افق دید و دیدگاه های دو نهاد به هم نزدیک شود، این اتفاق نیفتاده و یا کمتر اتفاق افتاده است.

ضرورت بومی سازی علوم پوزیتیویستی در دانشگاه

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه استان با تاکید بر اینکه علومی که در دانشگاه های ما تدریس می شود، علوم وارداتی و پوزیتیویستی بوده و به همین دلیل، نیاز است که در راستای بومی سازی این علوم به ویژه در حوزه علوم انسانی اقدام شود، گفت: علوم انسانی، انسان ساز است، از این رو باید در راستای بومی سازی آن اقدام کنیم.

وی با تاکید بر قرار گرفتن علوم دینی و وحیانی در کنار علوم تجربی و پوزیتیویستی، اظهار کرد: در جامعه ایرانی اسلامی، باید در کنار علوم تجربی و پوزیتیویستی، علوم متافیزیکی، دینی و وحیانی را نیز مورد توجه قرار دهیم؛ اگر این اتفاق رخ دهد، دانشجویانی که تربیت می کنیم نیز از علوم دینی و نافع بهره می برند، اما اگر صرفاً علوم غربی را ترجمه کرده و تدریس کنیم، دانشجو نیز با همین افکار تربیت خواهد شد.

وی با تاکید بر این که اگر آثار خود را تحقیق و مطالعه نکرده و این علوم را بومی سازی نکنیم، دچار مشکل خواهیم شد، گفت: هرچند در این زمینه حرکت ها و اقداماتی در بحث تغییر سرفصل ها و بومی سازی سرفصل ها انجام شده، اما رشد و شتاب آن خیلی کم بوده و باید نهادهای سیاستگذار و تصمیمی در این حوزه بیشتر توجه کنند.

احمدی سفیدان افزود: البته مراکز دانشگاهی و خود اساتید حوزه و دانشگاه نباید منتظر باشند که مسئولان و سیاستگذاران اقدامی انجام دهند، بلکه باید خودشان آستین بالا زده و پروژه های مشترک تعریف کنند؛ متأسفانه تعداد پروژه های مشترک علمی بین اساتید دانشگاه و حوزوی محدود است، در حالی که اگر این پروژه های مشترک را طراحی کنیم، این نهادها نیز به همدیگر نزدیک خواهند شد.

وی ادامه داد: باید درهای این دو نهاد را بر روی پژوهشگران هر دو مجموعه باز کنیم تا بتوانند به راحتی رفت و آمد کرده، تعامل کنند و نشست های علمی و میزگردهای تخصصی برگزار کنند.

وی اضافه کرد: اگر این ها در عمل اتفاق نیافتد و صرفاً در ۲۷ آذر به مناسبت شهادت دکتر مفتاح و روز وحدت حوزه و دانشگاه، مراسمی را برگزار کرده و دور هم جمع شویم و موضوع تمام شود، فکر نمی کنم ثمری داشته باشد. حتماً باید در طول سال، اساتید هر دو نهاد، طلاب و دانشجویان به این مقوله ها توجه کنند و سعی کنند که خودشان دست به کار شده و در راستای ایجاد وحدت قدم بردارند.

مسئول دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه استان، انجام پروژه های مشترک، پایان نامه، برگزاری میزگرد و نشست

های علمی را یکی از راهکارهای وحدت بین حوزه و دانشگاه عنوان کرد و گفت: اگر اصل بر دوری باشد، وحدت شکل نمی‌گیرد، باید عینک بدبینی را برداریم و حوزه و دانشگاه از نگاه دوستی و علم‌آموزی به هم نگاه کنند.

وی در ادامه به فعالیت‌ها و رویکردهای دبیرخانه دائمی وحدت حوزه و دانشگاه آذربایجان شرقی، گفت: این دبیرخانه، با توجه به دغدغه‌ها و احساس نیازی که از طرف مسئولان استانی به ویژه امام جمعه تبریز و رییس وقت دانشگاه تبریز، دکتر پورمحمدی وجود داشت، شکل گرفت تا ارتباطات و تعامل علمی بین حوزه و دانشگاه فقط منحصر به ۲۷ آذر نباشد.

وی با اشاره به برگزاری سالانه اجلاس ۲۷ آذرماه، روز وحدت حوزه و دانشگاه توسط این دبیرخانه، تاکید کرد: در طول سال هم برنامه‌ها و نشست‌هایی در این دبیرخانه برگزار می‌شود، اما امسال به خاطر شرایط کرونایی، به جای اجلاس، وبینار علمی با موضوع "وحدت حوزه و دانشگاه و حکمرانی اسلامی و ایرانی" با حضور اساتید حوزه و دانشگاه برگزار شد.

احمدی سفیدان با اشاره به این که سال آینده همایش آینده پژوهی وحدت حوزه و دانشگاه برگزار خواهیم کرد، افزود: هدف این است که در طول سال، ارتباط بین حوزه و دانشگاه برقرار شده و دبیرخانه نیز آمادگی برگزاری نشست‌ها و میزگردهای اساتید حوزه و دانشگاه را در این رابطه دارد.